

Neuralgie trigeminu/PGS (VPL)

Tento článek je určen pro postgraduální studium Všeobecného praktického lékařství

Článek je součástí vypracovávaných atestačních otázek, jejichž seznam můžete najít na portálu Všeobecného praktického lékařství.

Klinický obraz

Opakované ataky bolesti trvající několik sekund až minut vyvolávané různými drobnými podněty – žvýkáním, dotykem, větrem, při čištění zubů. Obvykle jednostranně v oblasti inervace 2.–3. větve trigeminu (kde nutno dif.dg. odlišit bolesti zubů), méně často 1. větve trigeminu (dif.dg. migrény, neuralgie při herpes zoster, arteriitis temporalis). Záchvat bolesti je provázen kontrakcí mimických svalů (dif.dg. epileptický záchvat), pak i vegetativními projevy podráždění jako zrudnutím kůže a žlazovou sekrecí. Obvykle ve 2.polovině života. U žen se vyskytuje 2× častěji než u mužů.

Diagnostika

Odeslání k neurologovi (RTG lebky, CT s kontrastem k vyloučení nádorů baze lební, MRI k vyloučení roztroušené sklerózy, nádorů, punkce likvoru, neurofyzilogická funkční vyšetření (EP trigeminu)).

Etiologie

- **Idiopatická** (zvažuje se jako možná příčina komprese kořene nervu cévou v oblasti mozkového kmene).
- **Symptomatická** (především při oboustranném postižení, neurologických výpadcích za účasti 1. větve trigeminu).
 - **Roztroušená skleróza** (v cca 2,5 % případů neuralgie trigeminu, přitom cca 1,5 % všech pacientů s roztroušenou sklerózou neuralgii trigeminu má).
 - **Nádory** a jiné **expanzivní procesy** zvl. **v oblasti kmene, na bazi a v zadní jámě lební.**
 - **Chronické záněty** vedlejších nosních dutin, záněty v oblasti zubů, kranio-mandibulární dysfunkce.

Diferenciální diagnostika

- Jiné neuralgie:
 - po pásovém oparu;
 - nervus glossopharyngeus.
- Migréna.
- Atypická bolest obličeje.

Terapie

- **Carbamazepin** až 3 × 2 tbl á 200 mg denně (**CAVE**: pokles TK, poruchy krvetvorby, jater, ledvin)
- **Phenytoin.**
- Při neúspěchu farmakoterapie přistoupit k **operačnímu řešení** – CAVE: není indikována u neuralgie trigeminu s etiologií roztroušené sklerózy., např.:
 - **termokoagulace ganglion Gasseri;**
 - **dekompese kořene nervus trigeminus** (tzv. *Jannettova operace*).
- Lze i doporučení přírodní léčby.
- Dobrý efekt (vč. menší spotřeby léků) byl pozorován po **akupunktuře** – zkusit ji před případnou operací.

Prognóza

Těžko odhadnutelná. **Bez potíží je po roce léčby cca 70 % pacientů** při dostatečné dávce carbamazepinu. Zbýlých 30 % má prognózu horší. **Úspěch operace** u farmakoresistentních pacientů je **cca 80 %**. Pokud pacient trpí současně roztroušenou sklerózou, ataky neuralgie **nezávisí** na atakách roztroušené sklerózy.

Odkazy

Související články

- Bolest hlavy navozená léky/PGS (VPL)
- Tenzní bolest hlavy/PGS (VPL)
- Bolesti hlavy/PGS (VPL)
- Cluster headache/PGS (VPL)
- Migréna/PGS (VPL)

Použitá literatura

- GESENHUES, S a R ZIESCHÉ. *Vademecum lékaře : Všeobecné praktické lékařství*. 1. české vydání. Praha : Galén, 2006. ISBN 80-7262-444-X.